

Оцінка та аналіз наявних та доступних правових механізмів та моделей роботи, які можуть бути використані національними/ місцевими партнерами для сталості зусиль в боротьбі з ВІЛ та туберкульозом.

Підготувала:
Ганна Шевченко,
Консультант з оцінки механізмів життєздатності

Методологія оцінки

Основна мета оцінки: проаналізувати наявні в Україні правові механізми та моделі роботи, які можуть бути використані національними/місцевими партнерами для сталості зусиль в боротьбі з ВІЛ та туберкульозом

Методи дослідження:

- Кабінетний аналіз
- Напівструктуровані інтерв'ю

Наявні механізми сталої відповіді в Україні

Соціальне замовлення

Соціальна
відповідальність
бізнесу

Соціальне
підприємництво

Конкурс проектів
“Громадський бюджет”

Державно-приватне
партнерство

Ваучери

Краудфандинг

Найуспішніші механізми фінансування соціальних

послуг з місцевих бюджетів

- Соціальне замовлення

- Громадський бюджет

Ці моделі є єдиними довгостроковими механізмами на сьогодні в Україні в плані фінансування з місцевих бюджетів саме соціальних послуг для осіб, яких торкнулася епідемія ВІЛ/СНІДу.

Соціальне замовлення: кроки реалізації

1. БО «БТ Мережа Львів» провели аналіз щодо ситуації надання послуг ВІЛ-позитивним дітям та дорослим у Львівській області та розробили пропозиції для ДСЗН Львівської обласної державної адміністрації.

2. Пропозицію було подано на розгляд Постійної депутатської комісії з питань соціального захисту та охорони здоров'я та паралельно ДПЗН.

3. Після затвердження пропозиції Постійною депутатською комісією та ДПЗН даний документ було направлено до Бюджетної комісії Львівської обласної ради для аналізу наявності коштів

4. Сесія депутатів Обласної ради затвердила виділення фінансування на закупівлю соціальних послуг для груп осіб, яких торкнулась епідемія ВІЛ/СНІДу.

Переваги впровадження механізму соціального замовлення

- соціальне замовлення дозволяє забезпечити якісну та реалістичну оцінку потреб і головне – визначення справді необхідних соціальних послуг, яких потребує населення конкретного регіону/місцевості;
- адресність та результативність при здешевленні вартості та загальних бюджетних витрат;
- розширення переліку соціальних послуг для людей у складних життєвих обставинах та відповідно підвищення ефективності послуг;
- запровадження соціального замовлення є необхідним і актуальним механізмом реалізації соціальної політики, що забезпечить максимальний результат при мінімальному навантаженні на бюджет.

Обмеження впровадження механізму соціального замовлення

- недосконале законодавство щодо механізмів розрахунку вартості послуги та визначення мінімального пакету;
- відсутність мотивації та розуміння у представників місцевої влади;
- недостатність/відсутність досвіду закупівлі соціальних послуг через систему «Прозорро» у більшості регіонів України;
- недостатня кількість недержавних надавачів послуг (особливо в необласних і невеликих містах та селах);
- відсутність підготовки у спеціалістів управлінь соцзахисту (УПСЗН);
- нестача кадрів в управлінні;
- немає зв'язку між УПСЗН та медичними закладами, а також з іншими управліннями/департаментами виконавчої влади;
- недостатня готовність та спроможність самих НУО ефективно та якісно виконувати соціальне замовлення;
- закупівлі можна проводити ЛИШЕ щодо соціальних послуг, а медичні послуги таким чином закуповувати неможливо (оскільки медичні послуги не можуть бути надані ОГС).

Громадський бюджет: кроки реалізації

1. Розробка нормативної бази для впровадження Громадського бюджету Управлінням економіки та КП «Інститутом розвитку міста» при Криворізькій міській раді.

2. Оголошення конкурсу ідей та соціальних проектів Міським управлінням економіки в рамках Програми соціально-економічного розвитку міста.

3. Проведення навчання для ОГС та Спілок через ознайомлення з моделлю, механізмами та правилами

4. Проведення конкурсу через визначення категорії, інноваційної практики та партнерів.

Переваги впровадження механізму громадського бюджету

- навчання громади створенню суспільно важливих проектів та розрахунку їхньої вартості, а також створення та розвитку нових ОГС;
- конкурсна основа: виграє той, хто набере більшу кількість голосів серед пересічних жителів міста;
- розподіл відповідальності між владою та НУО;
- посилення взаємодії між гілками влади та громадою;
- результат вимірюваний та орієнтований самою громадою на власні потреби і очікуваний результат;
- формування пулу активних та фахових НУО в різних сферах як стратегічна мета створення кадрового резерву незалежних політичних діячів від самої громади;
- зменшення громадського негативізму та зростання довіри до виконавчої влади;
- чинна законодавча база дозволяє створювати партисипативні бюджети на місцевому рівні, що значно полегшує та прискорює процес впровадження бюджетів участі.

Обмеження впровадження механізму громадського бюджету

- Нові підходи потребують більшої гнучкості від органів влади, які не завжди ще можуть обирати оптимальні підходи.
- Недостатньо чітко вибудована система взаємодії управлінь та департаментів між собою в процесах запровадження ГБ.
- Використання коштів місцевого бюджету передбачає відкриття рахунку в казначействі та жорстке дотримання процедур та вимог законодавства України щодо бюджетних коштів, що не завжди під силу громадським об'єднанням.
- Невелика кількість/відсутність досвідчених НУО на місцях може створювати певні ризики та інколи призводити до використання громадського бюджету комунальними установами та підприємствами через кишенькові ОГС.

Рекомендації представникам регіональної влади та НУО щодо втілення СЗ

1

- спільними зусиллями представників місцевої влади та НУО: 1) провести картування наявних ресурсів і «гравців»; 2) внести пропозиції щодо формування реєстру надавачів послуг;

2

- провести оцінку потреб населення щодо соціальних послуг з максимально широким охопленням та залученням усіх потенційних гравців;

3

- створити робочу групу з впровадження соціального замовлення в регіоні/місті/районі;

4

- при визначенні переліку послуг під час формування соціального замовлення особливу увагу приділяти таким послугам як представництво інтересів, догляд вдома, паліативний догляд, соціальний супровід, кризове втручання, консультування та соціальна профілактика

5

- спиратися на стандарти соціальних послуг МСП та включати до робочих груп/конкурсної комісії різних спеціалістів з різних управлінь та департаментів, представників бізнесу та громади

Рекомендації представникам регіональної влади та НУО щодо втілення СЗ

6

- при визначенні обсягу необхідних послуг, замовник має розрахувати вартість даних послуг з використанням Методичних рекомендацій розрахунку вартості соціальних послуг, затверджених наказом МСП № 1186

7

- здійснювати моніторинг та оцінку якості соціальних послуг щодо ВІЛ/ТБ відповідно до Методичних рекомендацій з проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг, затверджених наказом МСП № 904

8

- надавати активну технічну допомогу органам влади у ситуативному аналізі, у питаннях внесення необхідних змін у статuti, положення та інші нормативно-правові акти

9

- вивчати найкращі практики регіонів, які втілюють соціальне замовлення, проводити обмін досвідом та тренінги для спеціалістів УПСЗН/УОЗ

10

- формувати підхід до системного втілення механізму соціального замовлення як безперервного процесу надання послуг на регіональному рівні

11

- розробити комунікаційну стратегію для формування в громаді розуміння необхідності підвищення економічної ролі недержавних надавачів послуг та НУО

Рекомендації представникам регіональної влади та НУО щодо втілення ГБ

1

- Проводити спільну оцінку потреб силами регіональної влади та ОГС щодо визначення сфери соціальних проектів, які може бути впроваджено на основі ресурсів громади.

2

- Спільно розробляти положення та процедури впровадження ГБ з залученням представників структурних підрозділів з питань соціального захисту населення або інших структурних підрозділів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також представниками громади.

3

- За підсумками здійсненої оцінки потреб ОГС проводити перемовини з представниками місцевих державних адміністрацій та представниками органів місцевого самоврядування щодо проведення конкурсу ГБ

4

- Заручитись підтримкою партнерських організацій/установ у разі необхідності власного внеску або продумати процедуру залучення необхідних ресурсів чи збору коштів.

5

- Проводити регулярні спільні зустрічі представників місцевої влади та ОГС та навчання з питань розрахунку вартості та впровадження суспільно-важливих проектів.

Рекомендації представникам регіональної влади та НУО щодо втілення ГБ

6

- Місцевим ОГС розробити проект з чіткими очікуваними результатами та скласти бюджет.

7

- Організувати процес збору голосів та передбачити медіа-супровід для залучення найбільшого кола підтримки серед представників громади.

8

- Надавати грошову підтримку ОГС, які здійснюють свою діяльність у сфері протидії ВЛ/ГБ; надавати фінансову підтримку програм чи проектам у вищезазначеній сфері, розроблених ОГС

9

- Для ОГС важливо заручитися підтримкою бухгалтера та юриста, експертів у сфері роботи з бюджетними коштами відповідних департаментів.

10

- Ознайомитися з найкращими практиками інших НУО в різних регіонах (наприклад, Кривий Ріг).

Висновки

- У ході дослідження було обрано дві наявні моделі роботи/механізми фінансування послуг, а саме **соціальне замовлення та громадський бюджет**. Описані моделі можуть бути використані як частина плану життєздатності соціальних послуг на місцевому рівні після закінчення фінансування Глобального фонду для боротьби з СНІДом, туберкульозом та малярією. Ці моделі є **єдиними довгостроковими механізмами** на сьогодні в Україні в плані фінансування з місцевих бюджетів саме соціальних послуг для осіб, яких торкнулася епідемія ВІЛ/СНІДу.
- Натомість інші моделі, такі як соціальна відповідальність бізнесу, краудфандинг, ваучери та державно-приватне партнерство, на сьогодні не мають довгострокових успішних прикладів фінансування соціальних послуг у сфері ВІЛ/СНІД в Україні.

Висновки

- Також серед обмежень дослідження стала відсутність аналітичних матеріалів доступних в офіційних джерелах, щодо фінансування соціальних послуг у **сфері подолання туберкульозу**. Це свідчить про необхідність адвокатування даних соціальних послуг на місцевому рівні з боку ОГС та громади про включення їх в міські цільові соціальні програми. Тим паче, що позитивний досвід надання соціальних послуг через СЗ та ГБ може слугувати підґрунтям для впровадження їх у сфері ТБ.
- Таким чином, в Україні найбільш поширеними та сталими механізмами є громадський бюджет та соціальне замовлення за кошти міських цільових програм. Дані механізми є найдоступнішими для фінансування соціальних послуг у сфері ВІЛ/СНІД з місцевих бюджетів.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!